

**STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA BRNO, JASELSKÁ,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Případová studie u žáka s odlišným mateřským
jazykem na střední zdravotnické škole
MATURITNÍ PRÁCE

Vedoucí: Mgr. et Bc. Jana Soudková

Mgr. Romana Dvořáková

Vypracovala: Joudi Bijo

Prohlašuji, že jsem maturitní práci vypracoval/a samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury. Souhlasím s tím, aby moje maturitní práce byla uložena v knihovně a využívána na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, příspěvková organizace.

V Brně

podpis.....

Děkuji Mgr.et Bc. Janě Soudkové a Mgr. Romaně Dvořákové za vedení a pomoc při zpracování mé maturitní práce. Dále děkuji ředitelce naší střední zdravotnické školy za schválení žádosti o rozhovory se spolužáky. Chci také poděkovat spolužákům za pomoc při uskutečňování rozhovorů a za velkou vstřícnost.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Joudi Bijo

Název maturitní práce: Případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem
na střední zdravotnické škole

Název práce v angličtině: A Case Study of a Student with a Different Mother Language at a
Secondary Nursing School

Vedoucí maturitní práce: Mgr. et Bc. Jana Soudková a Mgr. Romana Dvořáková

Rok obhajoby: 2022

Bibliografický záznam

BIJO, Joudi. Případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem na střední zdravotnické škole: maturitní práce. Brno: Střední zdravotnická škola Jaselská, Brno, příspěvková organizace 2022. 52 s. Vedoucí maturitní práce Mgr. et Bc. Jana Soudková a Mgr. Romana Dvořáková.

Anotace

Předložená maturitní práce „Případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem na střední zdravotnické škole“ se věnuje obecnému popisu cizinců v ČR, hlavním příčinám kulturního šoku v zahraničí, vzdělávacímu a náboženskému systému v arabských zemích a v České republice a vlivu prostředí na začleňování žáka s OMJ. Vše je zdokumentováno v případové studii žákyně syrské národnosti.

Annotation

The goal of the submitted graduation thesis called "A Case Study of a Student with a Different Mother Language at a Secondary Nursing School" deals with a general description of foreigners in the Czech Republic, the main causes of culture shock abroad, the educational and religious system in Arab countries and in the Czech Republic and the impact of the environment

on DML. Everything is documented in a case study of a Syrian student

Klíčová slova

Cizinec, žák, dvojjazyčnost, kulturní šok, odlišný mateřský jazyk, střední zdravotnická škola.

Keywords

Foreigner, student, bilingualism, culture shock, different mother tongue, high school of nursing.

Obsah

ÚVOD	9
1 STAV DOSAVADNÍCH POZNATKŮ	10
1.1 Cizinec	10
1.1.1 Historický vývoj postavení cizince	11
1.1.2 Cizinci v ČR	12
1.1.3 Cizí student na střední škole	12
1.1.4 Cizí student na střední zdravotnické škole	13
1.2 Jazyk	13
1.2.1 Jazykové funkce	14
1.3 Dvojazyčnost	15
1.3.1 Pozitiva dvojazyčnosti	16
1.4 Kulturní šok	17
1.4.1 Hlavní příčiny kulturního šoku v zahraničí	17
1.4.2 Fáze kulturního šoku	17
1.4.3 Omezení kulturního šoku	18
1.5 Odlišný mateřský jazyk	18
1.5.1 Rozdíl mezi prvním a druhým mateřským jazykem	19
1.5.2 Faktory rozdílu mezi prvním a druhým mateřským jazykem	19
1.6 Vzdělávací systém v arabských zemích	20
1.6.1 Předuniverzitní vzdělání	20
1.6.2 Vysokoškolské vzdělání	21
1.7 Vzdělávací systém v ČR	21
1.7.1 Předuniverzitní vzdělání	21
1.7.2 Volný čas pro studenty	22
1.7.3 Oblékání	22
1.8 Náboženství	22
1.8.1 Náboženská distribuce v arabských zemích	22
1.8.2 Sektářské oddělení	23
1.8.3 Náboženská distribuce v ČR	23
2 CÍL, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A ÚKOLY PRÁCE	24
2.1 Cíl	24
2.2 Výzkumné otázky	24
2.3 Úkoly	24
3 METODIKA PRÁCE	25

3.1	Popis zkoumaného souboru	25
3.2	Použité metody	25
3.3	Organizace práce	25
4	PŘÍPADOVÁ STUDIE U ŽÁKYNĚ SYRSKÉ NÁRODNOSTI.....	26
4.1	Případová studie	26
5	ROZHOVORY SE ŽÁKY	36
5.1	Rozhovor se žákyní T.M.	36
5.2	Rozhovor se žákyní D.B.	36
5.3	Rozhovor se žákyní E.D.	37
5.4	Rozhovor se žákyní K.K.	37
5.5	Rozhovor se žákem F.K.	38
5.6	Rozhovor se žákem M.K.	38
5.7	Rozhovor se žákem A.K.	39
5.8	Rozhovor se žákem F.N.	39
6	ZÁVĚR ŠETŘENÍ	41
6.1	Výzkumné otázky	41
	ZÁVĚR	44
	RESUMÉ	45

ÚVOD

Zadané téma maturitní práce jsem si vybrala, protože sama patřím mezi žáky s odlišným mateřským jazykem, vím, jak se tito žáci cítí, jak vnímají přechod na novou školu, do nového prostředí a kolektivu, jaký pocit má člověk, když nerozumí okolním událostem, nemůže se zeptat na nejbanálnější věci, protože mu to komplikuje neznalost českého jazyka.

Česká republika má jeden z nejsilnějších vzdělávacích systémů mezi zeměmi Evropské unie, a proto se stala vyhledávaným místem zahraničních studentů, kteří hledají možnosti studia a získávání zkušeností v různých oborech vzdělávání. Síla ekonomiky země se pozitivně promítla do síly a kvality vzdělání a v poslední době zjišťujeme, že v průběhu času přibývá zahraničních studentů.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zaměřena na obecný popis žáků-cizinců na středních školách, na definici dvojjazyčnosti a její pozitivitu, definici kulturního šoku a jeho hlavní příčiny.

Praktická část obsahuje případovou studii žákyně syrské národnosti, můj příběh, popismých vlastních začátků na střední škole. Další částí jsou písemně zpracované strukturované rozhovory se žáky a žákyněmi. Závěrečná část obsahuje shrnutí výstupů z kazuistiky a rozhovorů.

1 STAV DOSAVADNÍCH POZNATKŮ

Úvodní kapitola obsahuje informace na obecný popis cizinců a popis žáků na střední škole. Zaměřila jsem se na příčiny pobytu cizinců v České republice, problematiku učení se nového jazyka, dvojjazyčnosti, kulturního šoku, popis vzdělávacích systémů v arabských zemích a v České republice.

1.1 Cizinec

Cizinec je osoba jiného národa nebo občan jiné země, která není z daného prostředí nebo osoba, která nemá státní příslušnost země, ve které žije. V jiných jazycích také osobu, která pochází ze zahraničí. Je to osoba, která podléhá zvláštnímu zacházení, je například zbavena jakéhokoli politického práva, jako je právo volit. Cizinec byl uznán jako právní subjektivita v důsledku šíření idejí lidských práv a jejich registrace prostřednictvím mezinárodních chart a dohod a vzniku mezinárodních norem uznávajících právní osobnost člověka a zaručující jeho práva a svobody kdekoli, a to vedlo ke zlepšení situace cizince, což lze definovat jako každou fyzickou nebo právnickou osobu, která nemá státní příslušnost země, ve které žije. (Machalová Tatiana, 2001)

Cizinec se vyznačuje dvěma způsoby: za prvé, cizinec je označován relativním způsobem, což je každá osoba, která má státní příslušnost nějaké země, je tedy státním příslušníkem ve vztahu k druhé zemi a cizincem ve vztahu k jiné zemi, a jeho cizí postava se objevuje, když se pohybuje přes hranice. Nemá státní příslušnost žádné z nich podle jejich vnitřních zákonů. Legislativa ale předpokládá státní příslušnost země jeho bydliště nebo místa pobytu, proto je označován za vlasteneckého ve vztahu k zemi bydliště nebo bydliště.

To znamená, že druhý projev má teoretickou konotaci a nemá žádnou praktickou hodnotu a zemi jeho bydliště nebo pobytu lze označit jako předpokládanou zemi jeho státní příslušnosti, která odpovídá na skutečnou národnost u polygamisty, jak jsme zaznamenali z hlediska postavení v předmětu pozitivního střetu národností, pokud mezi nimi není národnost sporného soudce. To znamená, že každý člověk, který nemá státní příslušnost nějaké země, je považován za cizince, takže každý člověk, jakmile překročí hranice, může být považován za cizince dříve než všechny země světa, ať už hranice překročí, procházejí nebo pobývají, ať už legálně nebo nelegálně. (Zaměstnanecká karta, 2018)

Odkázání se na předchozí ustanovení rezoluce Valného shromáždění OSN č. 40/144 ze dne 13.12.1985 o právech jednotlivců, kteří nejsou státními příslušníky země, ve které pobývají (cizinci), jako byl francouzský zákon č. 338/2002 v roce 2002. 3. 20 týkající se vstupu a pobytu cizinců v Nové Kaledonii toto rozhodnutí bylo přijato, stejně jako mnoho zahraničních a arabských právních předpisů, včetně egyptského projektu v zákoně č. 88 z roku 2005 v článku 1. Stojí za zmínku, že osoba, pokud má dvě nebo více národností, můžeme mít dvojí nebo více národních charakteristik. (Halfar Bohuslav, 2003)

1.1.1 Historický vývoj postavení cizince

V minulosti žili jednotlivci ve formě náboženských skupin, poté začali žít ve formě regionálních skupin. V obou situacích tyto skupiny upíraly každému jednotlivci mimo skupinu uznání práv a svobod, které by mu umožňovaly žít se skupinou, pokud do ní vstoupil, tzn. neuznalo mu právní subjektivitu, jak je v současnosti označován, a to je to, co se označuje jako cizinec. Starověké civilizace zacházely s cizinci nelidsky. V éře starověké čínské civilizace byl rozdíl mezi Číňanem a cizincem jako rozdíl mezi člověkem a zvířetem, je to stejný názor v době římské říše, ve všech těchto fázích se s cizincem zacházelo jako s otrokem, kterého se měl zbavit nákupem, prodejem a darováním, jeho svatost, jeho důstojnost a jeho život byly také porušovány.

Tato situace trvala až do doby, kdy bylo cizinci uděleno právo vstoupit a pobývat v systému pohostinství, kde začaly znaky zajištění bezpečnosti pro sebe a své peníze. Národy v několika zemích byly také schopny omezit pravomoci krále, a to pod vlivem myšlenek některých filozofů Jean-Jacques Rousseau, Locke a Montesquieu, a ti co prezentovali o pravomocích vládců, právech a svobodách ovládaných ve světle teorie společenské smlouvy předložené Rousseauem. Toto úsilí přineslo výsledky ve prospěch lidských práv bez ohledu na jejich pohlaví, národnost nebo politickou příslušnost. Tato situace se opakovala v několika zemích, v důsledku toho byl koncept lidských práv a svobod distribuován ve formě dokumentů, včetně Listiny práv v Británii nebo deklarací, včetně Deklarace práv člověka a francouzského občana z roku 1789 ve Francii a Americké deklarace Lidských práv z roku 1787. Tyto koncepty se také vyvíjely, dokud nedosáhly toho, čím jsou v současnosti, kdy Valné shromáždění OSN schválilo 12.10.1948 Všeobecná deklarace lidských práv. (Štefko Martin, Koldinská Kristina, 2013)

1.1.2 Cizinci v ČR

Pobytu v České republice je v posledních letech věnována velká pozornost. Abychom prozkoumali příčiny, musíme se podívat na příznivé obecné podmínky a rostoucí trend této

země v různých oblastech. Česká republika, která má díky nízké nezaměstnanosti a vysokému indexu lidského rozvoje 10,5 milionu obyvatel, může být pro imigraci dobrou volbou. Hlavním městem je Praha a úředním jazykem je čeština. Je na sedmém místě na světě z hlediska globálního indexu míru a je ve skutečnosti jednou z nejbezpečnějších zemí na světě.

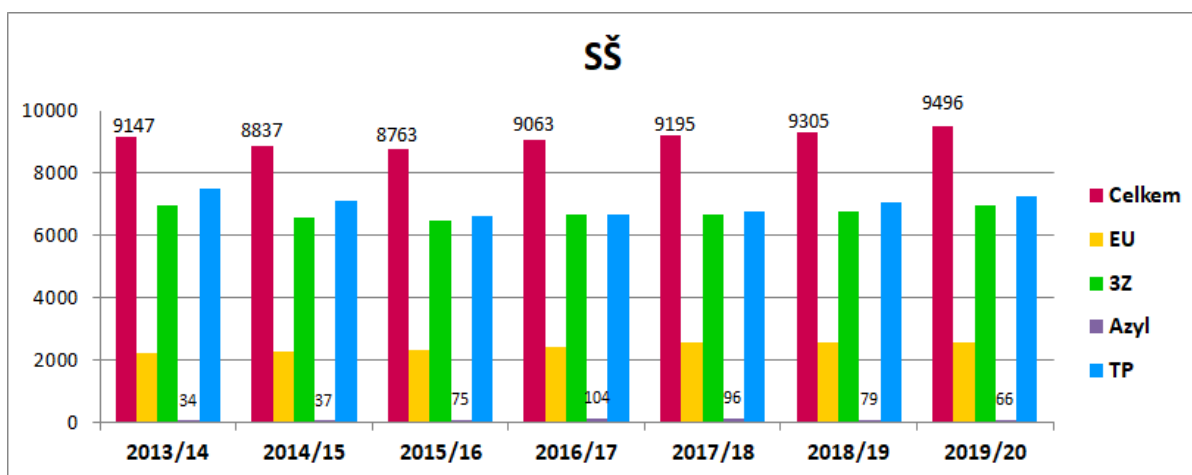
Cizince pobývající v České republice lze rozdělit do tří hlavních skupin:

- **Cizinci ze třetích zemí**
- **Cizinci, kteří mají obchodní rejstřík**
- **uprchlíci**

Navíc můžeme cizince rozdělit podle délky pobytu, a to může být krátkodobý, nebo dlouhodobý pobyt, a to je základem víza (dlouhý nebo trvalý pobyt). Krátkodobé vízum lze udělit na tři měsíce, pokud jde o dlouhodobé vízum, je to za účelem dlouhodobého pobytu a jeho doba je delší než devadesát dní. Zahraniční zaměstnanci dostávají kartu zvanou zaměstnanecká karta (modrá karta), kterou cizinec získá, jestliže získal práci s vysokou kvalifikací. Pokud jde o cizince, který získal povolení k dlouhodobému pobytu za účelem práce, dostane pracovní kartu vydanou Ministerstvem vnitra (odbor azylu a imigrace), která se nazývá pracovní karta, která platí po dobu jeho výkonu práce maximálně dva roky. (Čížinský Pavel, 2012)

1.1.3 Cizí student na střední škole

V poslední době zaznamenáváme nárůst počtu zahraničních studentů na středních školách, většina studentů má tendenci volit nejjednodušší a nejkratší cestu, jde o studium odborných specializací např. (průmysl, informatika, kadeřnictví). Podle statistiky META za rok 2019/2020 tvořili zahraniční studenti 2,2 %, což je 9496 studentů z 414 325, nejvíce jich bylo z Ukrajiny, Vietnamu, Slovenska a Ruska. (Inkluzivní škola, 2020)

Obr. 1 : Počty cizinců na středních školách

1.1.4 Cizí student na střední zdravotnické škole

Obecně se cizí studenti během středoškolského studia potkají s mnoha jazykovými problémy a obtížemi, zvláště když jeho studium je s lékařskou specializací. Potíže spočívají v lékařské terminologii, vědeckých a praktických materiálech, které se vyučují, protože kromě českého jazyka se používá i latinský jazyk. Vzhledem k lékařské terminologii pocházející z tohoto jazyka a pro snazší porozumění lekcím musí student tento jazyk studovat. Naučit se lékařskou terminologii v latině je základním prvkem ve všech oblastech medicíny, pomocí kterého můžeme kromě přístrojů a vybavení používaných v lékařské oblasti interpretovat a porozumět mnoha lékařským specializacím, různým nemocem, všem oblastem orgánům lidského těla. Studium lékařských termínů v latině je velmi důležité při studiu lékařského oboru.

1.2 Jazyk

Jak všichni víme, jazyk je jedním z nejdůležitějších prvků pro integraci jednotlivce do společnosti, v tomto smyslu jej můžeme definovat jako neverbální systém složený ze skupiny zvuků a lidí, jejichž prostřednictvím spolu lidé komunikují. Jazyk je naučená věc, bezesporu jde o hlavní ohnisko, které hraje roli v rozvoji jedince a vytváření jeho identity a sebevědomí. Jazyk určuje naše chování. Jako lidé, kteří mluví stejným jazykem, můžeme pozorovat podobné chování a pocity, když čelí některým životním situacím. (Gollnick Donna M., Chinn Philip C., 2009)

Jazyk je věc, která odlišuje lidi od všech ostatních tvorů, a každá známá lidská

společnost má jazyk, kterým komunikuje (různé a někdy složité informace) jako součást každodenního života. Jsou společnosti, které nekomunikují způsobem, jakým spolu komunikují lidé. Nenajdete je například, že mluví o různých událostech, které se kolem nich dějí, ale pro lidskou společnost je těžké si představit život bez jazyka.

Jazyk je jako kultura, jeho krása pramení z jeho odlišnosti a rozmanitosti. Existuje mnoho kultur a jazyků a všechny jsou navenek odlišné, ale ve skutečnosti jsou jedna a tatáž věc, protože lidská přirozenost je jedna a hlavním rysem této přirozenosti je, že jim dává rozmanitost v jazyce a kultuře. Jazyk je lidská společenská činnost. Lingvistika je klasifikována jako společenská věda, protože jazyk lze studovat pouze prostřednictvím lidského chování, lingvistika, stejně jako psychologie, je také klasifikována jako behaviorální věda. Protože jazyk je kognitivní nutnost, lingvistika je klasifikována jako kognitivní věda. (Čermák František, 2001)

1.2.1 Jazykové funkce

Jazyk má mnoho funkcí, včetně následujících:

Expresivní funkčnost: jazyk je nástrojem pro předávání myšlenek a pocitů z hlediska filozofie, protože když člověk něco vyjadřuje, provádí proces přenosu pocitů a myšlenek zevnitř ven, takže člověk sděluje své zkušenosti ostatním prostřednictvím jazyka.

Organizační funkce: jazyk pomáhá komunitě řídit a organizovat její záležitosti, protože směřuje její členy k chování, které z nich vyplývá.

Psychologická funkce: psycholog s teorií chování Edward Thorndike věří, že jazyk provokuje myšlenky a emoce příjemců a vytváří na ně reakce. Otto Jespersen omezuje tuto funkci na rekreační aspekt jazyka, protože utěšuje a baví duši a osvobozuje ji z omezení.

- **Dotazovací funkce:** jazyk představuje pro člověka nástroj, jak poznat, co ho obklopuje, a prozkoumat to kladením otázek, které zaplňují místa v jeho mysli něčem a první věcí, se kterou člověk začíná, je otázka.
- **Komunikativní funkce:** tato funkce je primární funkcí jazyka, protože jazyk je prostředkem výměny myšlenek a to znamená, že skupina jednotlivců a skupin komunikuje jazykem a vyměňují si myšlenky a zprávy. (Čermák František, 2001)

1.3 Dvojazyčnost

Dvojazyčnost neboli bilingvismus je relativní pojem a vnitřně subjektivní jev a jazyky nejsou statické věci, získává se jednou a poté se uchovává v paměti mozku. Jsou to spíše živé věci, které zachycují naši představivost a definují naši realitu. Jazyk, emoce a identita spolu souvisí, jazyk není zdrojem komunikačního prostředku, ale spíše způsobem komunikace. Člověk může mluvit nějakým jazykem od dětství, ale nevidí se jako bilingvní, protože v této zemi nežije, stejně tak se necítí být spjat s kulturou, humorem a společenskými motivy. Jiní se považují za bilingvní, když jsou schopni se vyjadřovat bez zábran a váhání. (Brutt-Griffler Janina, Varghese Manka, 2004)

Maurin definoval bilingvního člověka jako někoho, kdo vyrostl a mluví dvěma jazyky a je schopen mezi nimi bez námahy přepínat. Podle Oxfordského slovníku, Definice bilingvismu je:

Bilingvismus jako podstatné jméno: osoba, která je bilingvní.

Bilingvismus jako přídavné jméno: Mluví plyně dvěma jazyky.

Bilingvismus je schopnost jednotlivce mluvit dvěma zcela odlišnými jazyky.

Bilingvismus se dělí na dvě části:

- A) **Vyvážený bilingvismus**, tedy shodná nebo velmi podobná znalost obou jazyků, někdy nemůžeme mluvit plyně dvěma různými jazyky na všech úrovních, protože jeden převažuje nad druhým.
- B) **Kategorie jednotlivce**, který ovládá oba jazyky na stejné úrovni, ale tento proces samozřejmě není vůbec snadný proces, vyžaduje to od něj hodně úsilí a soustředění člověka.

Často vidíme, že názory jsou v bilingvistu poněkud protichůdné, někteří si myslí, že u dětí způsobuje například pomalý duševní vývoj a může vést k nedostatku sebevědomí. Jiní se domnívají, že pomocí dvou různých jazyků v jedné rodině mají negativní dopad na jejich integraci. Druhá část podporuje bilingvistu, protože si myslí, že posiluje možnost sociální komunikace a zvyšuje schopnost jedince neomezeně se učit několik jazyků.

Jednou z nejlepších výhod ovládnutí jiného jazyka oproti malému dítěti je, když je schopno psát a číst ve dvou zcela odlišných jazycích. Druhý mateřský jazyk poskytuje bohatý kulturní zážitek a lidé, kteří mají dva různé jazyky, jsou vnímavější ke kulturním rozdílům, jiným náboženstvím a zvykům. Jelikož jedinec, který žije v jedné kultuře a zná jeden jazyk, bude méně otevřený a uzavřenější vůči jiným kulturám ve srovnání s jedincem, který žije ve dvou odlišných kulturách. (Brutt-Griffler Janina, Varghese Manka, 2004)

1.3.1 Pozitivita dvojjazyčnosti

Děti používají při osvojování jazyka levou a pravou stranu mozku, na rozdíl od dospělých, kteří často používají levou stranu, a proto to tak dává více prostoru pro vnímání dítěte a rozšiřuje jeho vnímání.

Studie prokázaly, že dítě, které se učí cizí jazyk, má schopnost soustředit se na jeden podnět ignorovat ostatní podněty, když jsou o to požádány, a tomu se říká selektivní pozornost. Měnit jeho reakce na základě požadavků situace je známé jako kognitivní flexibilita, protože ukazuje pokrok v kognitivní oblasti, což zvyšuje schopnosti sebeovládání, má tedy pozitivní dopad v akademické oblasti a sociální interakci.

Dvojjazyčnost dělá člověka chytřejším, zlepšuje nejazykové percepční dovednosti, může chránit ve stáří před demencí. Osoba, která mluví různými jazyky, má vyšší skóre ve standardizovaných testech mentálních a kulturních dovedností a je pro ni zásadní dovedností cestovat a poznávat různé kultury. (Brutt-Griffler Janina, Varghese Manka, 2004)

K bilingvistice mohu vyjádřit kladný názor na osobní zkušenosti s mojí malou sestrou, neuvěřitelně rozvinula svou osobnost, zvýšila sebevědomí, více se otevřela jiným kulturám a zvykům, a především zvýšila svou inteligenci.

1.4 Kulturní šok

Kulturní šok je jednou z hlavních překážek nebo výzev, se kterými se student potká, když cestuje za studiem a prací do zahraničí. Představuje všechny negativní pocity a obavy, které ovládají chování lidí během doby strávené v zahraničí.

Ve skutečnosti psychologové se jednomyslně shodují, že pocit jedince z tohoto kulturního šoku je něco, co se musí stát, intenzita těchto pocitů a jejich dopad na každodenní chování a jednání jedince se liší v závislosti na několika faktorech, z nichž nejdůležitější je míra rozdílu v kultuře mezi každou zemí bydliště a zemí, kterou zamýšlel pro práci, nebo studium. (Colleen Ward, Stephen Bochner, Adrian Furnham, 2001)

1.4.1 Hlavní příčiny kulturního šoku v zahraničí

Existuje velké množství faktorů, které přispívají ke kulturnímu šoku pro zahraniční cestovatele. Níže uvádím nejdůležitější z těchto faktorů:

Kulturní a civilizační rozdíl mezi oběma zeměmi.

Nové zvyky národů a rozsah jejich přijímání cizích příchodů.

Vzdělávací systém a míra dodržování pro něj stanovených pravidel a předpisů.

Rozsah vědeckého a kulturního rozvoje, kterého je svědkem většina zemí v zahraničí.

(Colleen Ward, Stephen Bochner, Adrian Furnham, 2001)

1.4.2 Fáze kulturního šoku

Existuje mnoho fází, které tvoří rysy kulturního šoku studenta při cestě za studiem do zahraničí. Tyto fáze jsou následující:

Fáze líbánky: je to první fáze, protože se vyznačuje fascinací, nadšením a zasvěcením.

Fáze kulturního šoku: věci se obrací k horšímu, kde cestovatel trpí neustálým pocitem smutku a deprese doprovázený nevyhnutelným napětím a úzkostí a důvodem může být stesk po domově.

Fáze adaptace na současnou situaci: skutečnost, že ne každý, kdo trpí kulturním šokem,

se do této fáze dostane, protože existuje několik těch, kteří se nedokážou dostat z fáze šoku a překonat jej, ale zbytek je schopen přizpůsobit se životnímu stylu a přijmout novou kulturu, a dokonce se jí také nechat ovlivnit.

Fáze obráceného kulturního šoku: poslední fáze kulturního šoku následuje po fázi adaptace a adaptace na nový život v zahraničí a nastává, když se člověk vrací zpět do zeměpůvodu, aby narazil na velké rozdíly mezi oběma zeměmi civilně, kulturně, ekonomicky i společensky, díky čemuž opět trpí příznaky kulturního šoku. (Colleen Ward, Stephen Bochner, Adrian Furnham, 2001)

1.4.3 Omezení kulturního šoku

Snažit se být se skupinou přátel, kteří sdílejí stejnou kulturu a rodný jazyk pro cestovatele. Aby prožili chvíle zábavy a radosti, které jim pomáhají překonat pocit osamělosti a stesku podomovně.

Pracovat na získávání nových přátel v nové zemi. Přispívá to k urychlení etapy adaptace a přizpůsobení se vzoru nové etapy k přijetí nového života se vším, co obsahuje. Úsilí o jeho přizpůsobení, navzdory civilizačním a kulturním rozdílům, aby tato etapa prošla mírným způsobem. Vnitřní touha omezit ty negativní pocity, které může jedinec zažít, když zažije kulturní šok, jako jsou deprese, stres, nervozita a nuda.

Závěrem lze říci, že všichni víme, že pocit kulturního šoku při cestování do zahraničí je normální pocit kvůli velkému rozdílu v životním stylu, ale vypořádat se s tímto kulturním šokem musí být s trochou moudrosti a rozumu, abychom jeho účinky překonali. (Colleen Ward, Stephen Bochner, Adrian Furnham, 2001)

1.5 Odlišný mateřský jazyk

Představit si samotnou metodu osvojování jazyka je z psychologického a kognitivního hlediska překvapivá a obdivuhodná myšlenka pro lidský rozvoj. Obyčejní lidé si osvojují jazyk, se kterým se poprvé setkávají jako děti. Poté se mohou naučit mnoho různých jazyků, ale první jazyk neboli to, co je známé jako mateřský jazyk, je vždy odlišné a odlišné od ostatních jazyků. Zdá se jasné, že mezi prvním a druhým jazykem člověka je mnoho rozdílů. (Habr Jonáš, Hájková Helena, Vaničková Hana, 2015)

1.5.1 Rozdíl mezi prvním a druhým mateřským jazykem:

První jazyk nebo mateřský jazyk je jazyk člověka, který si osvojil v dětství prostřednictvím prostředí, kterému byl vystaven bez jakékoli píle a znalostí od dané osoby.

Zatímco druhý jazyk je jazyk, který se člověk učí na základě svého vědomí a touhy učit se. Tento jazyk slouží pro mnoho účelů, z nichž nejdůležitější je komunikace s rodilým mluvčím daného jazyka. První jazyk je jazyk, který je člověku vštěpován od jeho narození a rozvíjí se každodenním kontaktem s tímto jazykem a mnoha zkušenostmi s ním. K tomuto jazyku neexistuje žádná alternativa, protože je považován za jazyk nevyhnutelný. Člověk nemá na výběr, zda si zvolí svůj první jazyk nebo svůj mateřský jazyk.

První jazyk je považován za dědictví a nabyté právo člověka a proces osvojování prvního jazyka je velmi rychlý. Dvouleté dítě umí dobře mluvit, to znamená, že na tom není nic špatného, protože je neustále a nepřetržitě vystaven jazyku, který ho obklopuje, a mluví jím bez vědomí. Ale druhý jazyk, je jazyk, který si člověk vybere a který se rozhodne učit a existuje mnoho alternativ k druhému jazyku. Učení se druhého jazyka je relativně pomalé ve srovnání s rychlostí osvojování prvního jazyka. (Habr Jonáš, Hájková Helena, Vaníčková Hana, 2015)

1.5.2 Faktory rozdílu mezi prvním a druhým mateřským jazykem:

Věk: věk je nejdůležitějším faktorem, který dělá druhý jazyk zcela odlišným od prvního jazyka. Šestileté děti, které si osvojily svůj první jazyk s plnou znalostí, mají větší schopnost naučit se druhý jazyk. Pro mnoho dospělých je velmi obtížné naučit se nový jazyk, když si zvyknou na svůj mateřský jazyk.

Osobnost: osobnost dítěte nedělá velký rozdíl v osvojování prvního jazyka, ale má velký rozdíl v učení se druhému jazyku studenti s introvertní osobností dosahují pomalého pokroku než studenti s extrovertní osobností. Je to proto, že jazyk potřebuje hodně interakce a otevřenosti vůči komunitám mluvčím tímto jazykem, například studentovi angličtiny se vždy doporučuje mluvit, nebo pokud má schopnost žít s lidmi, jejichž mateřským jazykem je angličtina.

Kultura: první jazyk je jedním z faktorů kultury člověka, ale kultura druhého jazyka nemá pro jeho žáka velký význam, to však neznamená, že učení se kultuře není důležité při učení druhého jazyka. Například, abychom mohli dobře mluvit anglicky,

musíme se zapojit do její kultury a společnosti; je tomu tak proto, že mnoho termínů a struktury nemusí jevit jako srozumitelné, pokud nerozumíme kultuře tohoto jazyka.

Motivace: motivace jsou pro studenta druhého jazyka velmi důležité a student, který má silnou motivaci, se pravděpodobně rychle naučí druhý jazyk, ale osvojení prvního jazyka nevyžaduje žádnou motivaci; jde totiž o přirozený jev, který je získáván bez vědomí a bez nutnosti výzkumu a snahy o jeho osvojení. (Radostný Lukáš, 2011)

1.6 Vzdělávací systém v arabských zemích

1.6.1 Předuniverzitní vzdělání

Mateřská škola

Jedná se o nepovinný stupeň vzdělávání v délce dvou až tří let, podle učebního plánu dodržovaného v každé mateřské škole (jesle – přípravné) a neexistují žádné oficiální mateřské školy, ale spíše jsou ve vlastnictví soukromého sektoru nebo jsou přidruženy k nevládním organizacím nebo Všeobecný svaz žen a některé vládní instituce a jsou věnovány dětem pracujících žen.

Základní vzdělání

Jde o povinný a bezplatný stupeň vzdělávání a právo každého dítěte, které dosáhlo věku sedmi let, a dělí se na:

První etapa od první do čtvrté třídy.

Druhá etapa od páté do deváté třídy

Střední vzdělání

Může být ve formě:

Všeobecné středoškolské vzdělání (přírodovědné – literární).

Střední odborné vzdělání (obchod, průmysl, zemědělství, cestovní ruch, hotelnictví a informatika).

Středoškolské forenzní vzdělání.

1.6.2 Vysokoškolské vzdělání

Na veřejných vysokých školách je sledováno několik vzdělávacích systémů: denní paralelní vzdělávání, distanční vzdělávání, otevřené vzdělávání.

Vysoké školy.

Veřejné vysoké školy.

Střední a vyšší akademie a instituty, z nichž některé jsou přidruženy k různým ministerstvům veřejným orgánům kromě Ministerstva vysokého školství. (Nizám Al taliím fí Súra, 2011)

1.7 Vzdělávací systém v ČR

1.7.1 Předuniverzitní vzdělání

Mateřská škola

Je to povinná jednoroční etapa, mateřské školy, mohou požadovat poplatek za přijetí za vzdělávání.

Základní vzdělání

Vzdělávání na veřejných školách je bezplatné, žáci škol s povinnou školní docházkou mají nárok na bezplatné zapůjčení učebnic. Rodiče se musí finančně podílet na osobní potřeby žáka, na některé doplňkové studijní materiály nebo na kurzy a aktivity mimo vyučování a na stravování ve školní jídelně, a dělí se na:

První etapa od první do páté třídy.

Druhá etapa od šesté do deváté třídy.

Střední vzdělání

Může být ve formě:

Veřejné střední školy (gymnázium)

Střední technické školy

Střední odborné školy

Střední zdravotnické školy

Vysokoškolské vzdělání

Studium na univerzitě je rozděleno do dvou stupňů, z nichž první je bakalářský a druhý magisterský. Bakalářské studium je zakončeno získáním titulu bakalář (Bc.), které trvá zpravidla tři roky, dále navazující magisterské studium, které trvá zpravidla dva roky, je zakončeno získáním titulu magistr (Mgr.) nebo inženýr (Ing.). (Hörner Wolfgang, Döbert Hans, Botho von Kopp, 2015)

1.7.2 Volný čas pro studenty

Studenti v arabských zemích tráví volný čas cvičením některých fyzických sportů, jiní rybařením, návštěvami příbuzných, hraním na počítači, sociálních sítích nebo vykonáváním některých průmyslových profesí, učením se nového jazyka nebo hrou na hudební nástroj. V České republice se studenti v trávení volného času příliš neliší. (Waket Al faragh lil tuláb, 2017)

1.7.3 Oblékání

Oděv je jedním z důležitých základů, který do značné míry odráží kulturu země a identitu komunity, a ta či ona země se často odlišuje svými kostýmy a vzory.

Například v arabských zemích existují určité linie související se stylem ženského oblékání, které lze překročit pouze ve zvláštních případech a úzkých společnostech, jako jsou někteří muslimové s otevřenou myslí a jiná náboženství.

Žena, která se rozhodne jít ven v krátké sukni, může být vystavena lidským pohledům, které může vést k obtěžování. Když je žena tady, může si svobodně nosit, co chce bez obav z reakcí lidí, protože to je normální věc pro českou společnost, která je součástí evropské společnosti.

Zkušenost života mezi dvěma společnostmi je následující: společností, která dříve kontrolovala všechny vaše detaily a každý krok vašeho života, a pak je zde společnost, která vám nechává svobodnou volbu ve všech detailech vašeho života. Je to obtížná zkušenost a potřebujete vyšší schopnosti, abyste dosáhli vyvážené integrace s novým životním stylem.

1.8 Náboženství

1.8.1 Náboženská distribuce v arabských zemích

Většinu obyvatel arabského světa tvoří muslimové s menšinovými vyznáními jiná náboženství, jako je křesťanství, pohanství, jezídové, sabiánci, baháisté, židé a někteří věří v jiná náboženství, jako je buddhismus a hinduismus. (Al dín fi Al Watan Al Arabi, 2022)

1.8.2 Sektářské rozdělení

Naprostá většina muslimů v arabském světě jsou sunnité, s šíitskou menšinou. Pokud jde o křesťany, většinu tvoří pravoslavní, pak katolíci a menšinu tvoří protestanti, arménská

církev a nezávislí. (Al dín fi Al Watan Al Arabi, 2022)

1.8.3 Náboženská distribuce v ČR

Co se týče náboženství, v ČR je charakteristická svoboda a vláda respektuje právo vyznávat jakékoli náboženství. Česká republika je sektářsky neutrální zemí a nemá oficiální náboženství.

Někteří obyvatelé republiky jsou ateisté, to znamená, že se nehlásí k žádnému náboženství a tvoří největší část. Pokud jde o křesťany, tak jsou buď z římskokatolického, evangelického, nebo protestantského křesťanství, kromě přítomnosti některých dalších náboženství jako je judaismus, buddhismus a svědkové Jehovovi, Islámská komunita tvoří asi 20 000 až 30 000 lidí. (Al akalia Al islamia fi žumhuriat Al tšík, 2012)

2 CÍL, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A ÚKOLY PRÁCE

2.1 Cíl

Cílem mé práce je zjistit a popsat, jakým způsobem probíhá začleňování žáka s OMJ do třídního kolektivu, dále zhodnotit vliv prostředí na něho.

2.2 Výzkumné otázky

VO 1 : Jak žáky s OMJ přijal kolektiv? Jaký postoj k nim měl?

VO 2 : Jaká forma pomoci při začleňování žáka s OMJ do kolektivu je efektivní?

VO 3 : Jakou úlohu má úroveň znalostí českého jazyka žáka s OMJ při začleňování do třídního kolektivu?

2.3 Úkoly

Zvolit a použít vhodnou odbornou literaturu z knihoven a z internetových českých a arabských zdrojů. Vhodně zformulovat otázky pro rozhovory se žáky na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, p.o . Získané informace zpracovat a vyhodnotit.

3 METODIKA PRÁCE

3.1 Popis zkoumaného souboru

Zkoumaným objektem byli žáci 4. ročníku denní formy oboru zdravotnického lyceum na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, p .o. Informace získané z rozhovorů zůstávají anonymní a slouží pouze ke zpracování praktické části mé maturitní práce. Rozhovorů se celkem zúčastnilo 8 žáků, z toho 4 muži a 4 ženy.

3.2 Použité metody

K vypracování teoretické části maturitní práce jsem využila odbornou literaturu knihovny v Brně. Pro vypracování praktické části jsem zvolila kvalitativní výzkumnou metodu. Rozhovory byly uskutečněné osobním setkáním na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, p . o .

3.3 Organizace práce

Září 2021 – struktura práce, volba literatury, cíle MP

Říjen 2021 – tvorba teoretické části, stanovení cíle, výzkumných otázek a úkolů práce

Listopad 2021 – zpracování teoretické části, schválení žádosti o rozhovory

Prosinec 2021 – rozhovory se spolužáky na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, p .o .

Leden 2022 – vyhodnocení a zpracování informací z rozhovorů

Únor 2022 – dokončení praktické části maturitní práce

Březen 2022 – odevzdání maturitní práce

4 Případová studie u žákyně syrské národnosti

4.1 Případová studie:

Jméno:	Joudi Bijo
Pohlaví:	žena
Věk:	19 let
Místo narození:	Sýrie, Aleppo
Status pobytu:	Cizinec s mezinárodním doplňkovou ochranou
Ročník:	4. ročník střední zdravotnické školy, denní forma studia

Životní okolnosti nás nutí ke změně životního stylu a místa pobytu, zvláště pokud jde o okolnosti vyšší moci. Žila jsem s rodinou krásný a stabilní život v našem krásném domě a měli jsme vlastní auto a chatu na venkově. Moji rodiče pracovali v mediální oblasti a jejich příjmy nám zaručovaly slušný život. Nikdy jsme neuvažovali o tom, že bychom opustili naši vlast, ale válka, která nastala, zničila vše krásné a ohrozila bezpečnost naší rodiny, až se život stal nemožným. Myšlenka cestování a přestěhování se do nové vlasti jiskřila jako naděje, která by mohla umožnit pokračování života normálním způsobem naplněná ostrahou a možností získat vízum do ČR.

Když jsme dorazili, cítili jsme, že vše je nové, nový svět v každém slova smyslu: budovy, příroda, hudba, jídlo, jazyk, výslovnost je nová a významy jsou jiné a to byl největší problém, který měl být překonán a vstoupit do tohoto nového světa.

První slovo, které jsem se naučila, bylo dobrý den, což je každodenní pozdrav, který si lidé vyměňují po celý den a druhé slovo bylo Zastávka, protože to byla první zastávka našeho pobytu a je to přijímací středisko pro cizince v České republice.

Zpočátku byla recepce personálu milá a ke komunikaci jsme používali angličtinu, protože jsme zpočátku neuměli česky. Celý týden, který jsme strávili v Zastávce, jsme jedli česká jídla, která se radikálně lišila od syrské kuchyně, chyběl olivový olej a naše tradiční koření. Příchut' chleba s kmínem byla nová příchut' v každém slova smyslu, chutnaly mi papriky plněné mletým masem s rajčatovou omáčkou, sýry byly také vynikající a jogurt s příchutí ovoce, zatímco salát byl něco úplně jiného než salát, který známe u nás.

Příroda byla okouzující. V létě přšelo, a to je pro nás zvláštní, protože počasí v Sýrii má tendenci k vysokým teplotám. V parku v Zastávce byl kvetoucí strom a na něm růže, vonělo to jako vůně syrských růží, které kvetou na jaře. Po týdnu jsme se přestěhovali do další oblasti zvané Kostelec nad Orlicí, bylo nás šest lidí v jedné místnosti a tady bylo těžké pro celou naši velkou rodinu bydlet v této místnosti a v této třípatrové budově, v každém pokoji byla rodina různých národností. Koupelny byly společné a tím se to zkomplikovalo. Matka nám připravovala jídlo a nakupovali jsme v obchodě poblíž centra. Chléb a sladkosti připravovala i ve společné kuchyni, a to občas způsobilo drobné problémy.

Trávili jsme čas učením se českého jazyka a procvičováním různých činností jako kreslení, sochařství, keramika a doplňky z umělých korálek. Jezdili jsme na výlety do různých měst v ČR jako je Praha, Hradec Králové, Pardubice a Olomouc, ve kterých jsme se seznámili s krásami architektury v České republice. Když jsme byli v Hradci, doprovázela nás jedna zahalená žena, kterou jsme poznali v Kostelci a pohledy lidí na ní byly zvláštní a poněkud odtažitě. Praha byla půvabným městem v každém slova smyslu, voní historií, autenticitou minulosti i moderností současnosti. Centrum Prahy je jako tekoucí řeka, která se nezastavuje a můžete slyšet všechny jazyky světa zároveň. Tato lidská, civilizační a kulturní rozmanitost na jednom místě a čase vás udivuje. Musela jsem přiznat, že je to starobylé město nejvyšší krásy a nádhery.

Začátek výuky českého jazyka v centru Kostelce byl skutečným vstupem do učení jazyka. Udělali nám elementární kurz jako úvod do českého jazyka a jeho zvládnutí, po dvou a půl měsících mě učitelka poslala do základní školy ve stejném městě a bylo příliš brzy na to, abych šla do školy, protože jsem nezvládla jazyk, nerozuměla jsem tomu, co učitelé říkají a vysvětlují během vyučovacích hodin. Některým lekcím jsem plně neporozuměla, a tak jsem se začala spoléhat na svou paměť, abych si vybavila lekce, které jsem předtím absolvovala, když jsem byla ve své škole v Sýrii. Jednání studentů a profesorů se mnou bylo velmi přátelské a snažili se mi jakkoli pomoci, což mi usnadnilo pokusy o integraci. O týden později nám byl oficiálně povolen pobyt a přestěhovali jsme se do města Ústí nad Labem do malého domku sestávajícího z pokoje a předsíně na okraji města. Lidé v tom městě byli uzavřenější a neakceptovali cizince.

Cítili jsme se izolováni v této dvou blokové budově, každá budova se skládá ze dvou bloků, každý blok má tři podlaží a každé podlaží má dva malé byty. Druhý dne po našem

příjezdu moje matka a sestra onemocněly vysokou horečkou. V bytě naproti nám byla lékařka z Iráku, se kterou jsme se seznámili a pomohla nám tím, že nám poskytla informace o městě a jak se v něm pohybovat a jak jezdit pomocí dopravních prostředků, abychom si zajistili věci denní potřeby. Jednou jsme šli s naší zahalenou sousedkou na ulici vedle domu, někdo se na ni podíval a urazil ji vulgárním slovem, kvůli tomu jsme už s ní nechodili, protože jsme se necítili bezpečně, takže ji matka doprovázela při nakupování sama.

Jednání s osobou, která stavbu měla na starosti, bylo plné arogance, vždy v nás vyvolávalo pocit, že jsme pro ni méněcenní a že ona je nejvyšší a nadřazená osoba. Budovy kolem nás byly částečně zbourané, zkorodované, staré a hrozilo u nich nebezpečí pádu, což mi znovu připomnělo atmosféru války, vedle budovy byl les, ve které jsme čas od času zahlédli divočáky a jeleny. Po Vánočních prázdninách nás správkyně budovy odvedla na základní školu a my jsme začali s denní a pravidelnou výukou, paralelně s týdenní výukou českého jazyka ve vyhrazené aule budovy, kde jsme bydleli. Profesor měl akademický způsob výuky, což přispělo k získání užitečných informací a zjednodušení vysvětlování v rámci mého chápání nového jazyka. Co se týče školy, celkově atmosféra nebo spíše lidé neakceptovali přítomnost cizinců, aby se integrovali. Vzpomínám si na příhodu, která se stala, když jsem šla zkontrolovat svou sestru v její třídě, byla jsem v šoku, protože její spolužáci ve třídě spolu hráli hru ve skupině a odmítali s ní hrát. Pokud jde o třídní učitelku, seděla u stolu bez sebemenší reakce, a to byl důkaz jejího souhlasu s tím, co studenti dělali, což mou dvanáctiletou sestru dostalo do nezáviděníhodné pozice.

Naštěstí můj třídní učitel byl učitel matematiky, Byl to skutečný učitel v každém slova smyslu. Vždy se snažil vysvětlit hodiny ve zjednodušených lingvistických větech, abych pochopila úlohy a rovnice, které přinášelo pozitivní výsledky, až jsem se v řešení úloh stala lepší než moji spolužáci ve třídě. Tím pádem jsem byla pro učitele zdrojem hrdosti a vždy tuto větu opakoval a říkal: (Podívejte se na Joudi, je to cizinka a neovládá plně jazyk, přesto je v řešení úloh lepší než vy všichni). Moje spolužačka K byla španělsko-česko-romského původu, byla tak přátelská a nápomocná, že mi pomáhala porozumět tomu, co jsem na některých lekcích nezvládala. Také moje další kolegyně Z z Kazachstánu mi pomáhala pochopit lekce a některé pro mě komplikované záležitosti.

Centrum města Ústí, včetně řeky Labe, která jím protéká a zelených kopců kolem něj, byl nádherný obraz v každém slova smyslu. Blízkost města Teplice k Ústí měla pozitivní aspekt v zajištění některých orientálních potravinářských produktů, jako je syrský chléb,

Hummus a sladkosti, ale bylo to trochu daleko, takže jsme tam museli jet vlakem, nakupovali jsme také v Penny.

Náš pobyt v tomto městě, který trval sedm měsíců, byl těžký a plný výzev, které ztěžovaly přijetí nového života v České republice, dokud se moje rodina nerozhodla přestěhovat do Brna, protože moje starší sestra získala stipendium v Olomouci. Vysoká škola, která je relativně blízko Brna. Naše stěhování do Brna bylo radikální změnou a dobrou volbou, protože je hlavním městem ekonomiky ČR a městem studentů různých národností, což pomohlo mému otci a matce pracovat po omezenou dobu od druhého týdne našeho příjezdu. To nám dalo pozitivní pocit v srdcích celé rodiny, protože nám to poskytlo bydlení v byte, které bylo vhodné pro daný počet členů naší rodiny. Sice v prvních dnech někteří z nás spali na podlaze, protože nebyly postele pro všechny, ale přesto jsme byli v této nové etapě šťastní, protože jsme cítili, že se náš život stal spíše normálním životem jakékoli rodiny.

V deváté třídě jsem nastoupila na základní školu a na této škole jsem znovu čelila problémům s přijetími ze strany komunity. Asi dva měsíce se se mnou žádný student neodvážil mluvit. Tuto situaci jsem se snažila překonat soustředěním se na lekce s pomocí některých pozitivních učitelů. Když někteří studenti zjistili, že jsem pilná a mám výborné známky, začali akceptovat mou přítomnost ve třídě a pak začali i vést se mnou rozhovory. Druhá část zůstala přesvědčena a trvala na tom, že mě nepřijme, ale to nijak negativně neovlivnilo mé rozhodnutí a moji touhu uspět a vyniknout. Vždy jsem jim naznačovala sílu své osobnosti, což vedlo k tomu, že se mi vyhýbali. Pokud jde o mou mladší sestru, tak ta byla vystavována obtěžováním ve velké míře, protože její spolužáci skandovali nějaké fráze související s islámem, aby ji vyprovokovali s tím, že se to dělo vždy z podnětu jednoho z učitelů s uzavřenou myslí. Přes všechny tyto situace jsme se usilovně snažily soustředit na studium se vši seriózností a odhodláním s cílem vyniknout a patřit k těm lepším studentům, a to s pomocí některých chápavých a profesorů, kteří byli zastánci otevřené mysli jako učitel dějepisu J, který pro mě představoval světlou stránku a pomáhal mi najít správnou cestu a podporoval myšlenku, že někteří pozitivní lidé, se kterými se v životě setkáváme, nám dávají určitou naději a odhodlání pokračovat.

V jedné z lekcí týkajících se vesmíru a historie astronautů se mě učitel J přede všemi zeptal: Pamatuješ si jméno prvního syrského astronauta? Odpověděla jsem mu ano a zde bylo pro studenty velkým překvapením, že existuje Syřan, který se dostal do vesmíru, protože věřili, že jsme lidé, kteří dosud žijí ve stanech a jezdí na velbloudech a nevědí, že některé z objevených památek v mé zemi Sýrii pocházejí z osmého tisíciletí před narozením Krista, a že první olivovník byl zasazen v Sýrii. Také první pšeničné pole, které bylo poprvé

v historii zasazeno, sklizeno, umleto a upečen z něj chleba sahá do doby až sedm tisíc let před naším letopočtem a že původním jazykem Syřanů je asyrština. Je to jazyk, který patří do aramejské jazykové rodiny, kterou mluvil Ježíš Kristus, a že Sýrie byla skutečným počátkem křesťanského náboženství, kde apoštol Pavel kázal s Janem Křtitelem, který má doposud svou hrobku v Sýrii v Umajjovské mešitě a lidé ji navštěvují dodnes. Hlavním městem Sýrie je Damašek, který je prvním obydleným městem na světě a v něm byla postavena první škola na světě a v něm syrský vědec Ibn al-Nafis objevil krevní oběh lidského těla. Sýrie také představila světu první abecedu v historii v roce sedm tisíc pět set př.n.l. Také představila světu první notu napsanou na hliněný kámen z roku tisíc čtyři sta př.n.l., který obsahuje čtyři verše psané v hurrianském jazyce, což je hudební stupnice hymny určené bohům Nikal a manželce boha Měsíce.

Jeden z učitelů S mi řekl, že budu jako cizinec osvobozena od zkoušky z českého jazyka v rámci přijímacích zkoušek na střední školu, ale bylo pro mě šokujícím překvapením, když mi 42 dní před zkouškami řekl, že žádná výjimka není a zkoušku z toho předmětu budu muset absolvovat. Začala jsem zdvojnásobovat své úsilí a studovat tvrději a tvrději, abych vynahradila svou slabost a nedostatek v jazyce. Moje rodina a já jsme byli velmi šťastní, když jsem byla přijata na střední zdravotnickou školu.

Na začátku svého studia na střední škole jsem se cítila jako ve velkém a komplikovaném světě a snažila jsem se zvládnout to obrovské množství studia a také poznávat nové lidi v této pro mě jako cizince poněkud komplikované fázi. V prvním ročníku jsem se pilně učila a dodržovala všechny pokyny učitelů a nezanedbávala jsem žádný aspekt studia a ani studijní povinnosti. K tomu mi pomáhala vysoce pozitivní nálada ze strany ředitelky a mých třídních učitelů a jejich zohledňování mé situace jako studentky jiné národnosti, která neovládá kompletní slovní zásobu a znalosti o jazyce. Učitelka latiny mě například neuváděla do rozpaků žádnou nečekanou otázkou, požádala mě, abych se ústních zkoušek zúčastnila pouze v případě, že vyjádřím své přání se zúčastnit, a učitelka somatologie mi dala na zkouškách čas navíc bez ostatních studentů, podle pokynů odpovědných orgánů a totéž platilo pro předmět mikrobiologie, díky tomu mi to pomohlo překonat tento poněkud obtížný předmět, protože to byl složitý předmět i pro české studenty, s ohledem na spousty nových a složitých vědeckých pojmů a obrovské množství lekcí naplánovaných v rámci osnov.

Atmosféra mých spolužáků byla plná hádek a problémů ve třídě až do té míry, že jedna ze studentek byla zbita takovým způsobem, že to mělo vliv na zrak v jednom z jejíchočí. Byla zbita na popud jednoho ze studentů, když navedl svého bratra, aby ji udeřil. Díky tomu měla averzi na všechny české studenty a začala se se mnou více sblížovat. Byl to začátek nového přátelského vztahu, který trvá dodnes. Bylo to opravdové přátelství, které nám dvěma pomohlo překonat mnoho těžkostí v rámci studia, a to díky výměně názorů a užitečných informací. Sblížení mezi mnou a T mělo negativní dopad na pohled studentů na mě, takže se mi začali vyhýbat ze dvou důvodů, prvním důvodem bylo to, že jsem cizinka a druhým důvodem bylo, že jsem soucítila se svou kamarádkou, kterou nenáviděli a napadali.

Já a T jsme si vytvořily svůj vlastní svět izolovaný od všech ve třídě a vyhýbaly jsme se mluvení a mísení se s každým a veškerá naše pozornost byla zaměřena na studium a porozumění lekcím, ignorující veškeré prázdné tlachání a hloupé problémy ve třídě. Díky tomu jsme obě dosáhly výborných studijních výsledků v prvním ročníku a to bylo obrovským překvapením pro všechny studenty ve třídě a následně to zanechalo obrovský dopad na jejich zacházení s námi ve druhém ročníku. Ve druhém ročníku se věci a atmosféra ve škole změnily k lepšímu, vše se stalo již běžným a normálním, poznala jsem všechny studenty i profesory a získala jsem zkušenost se stylem a povahou každého člověka, se kterým jedním.

Vyučované předměty měly tendenci nás zapojovat do praktických hodin, příkladem toho byl předmět první pomoci, kterého jsme se museli osobně zúčastnit, mluvit otevřeně a přímo před ostatními studenty a aplikovat to, co jsme se naučili z principů a lekcí předmětu na jednom z našich spolužáků. To mi dodalo sebevědomí mluvit plynule česky beze strachu a vnímala jsem v té době míru lidské odpovědnosti svěřené zdravotníkům a uvědomila jsem si, že je to skvělé povolání, které vyžaduje svalové, psychické, duchovní a vědecké úsilí, protože si klade za cíl zachovat bezpečnost a životy lidských bytostí. Co se týče předmětu psychologie, byl to nejen pro mě, ale pro všechny studenty dvojnásobně obtížný předmět, protože se tam vyskytovaly zvláštní, a i pro samotné české studenty nesrozumitelné pojmy. Díky zintenzivnění mého studijního úsilí pochopit tento předmět a také díky pomoci učitelky vyučovaného předmětu jsem dokázala překonat obtíže spojené s tímto předmětem.

My, jako studenti jedné třídy, jsme si na sebe začali zvykat a to, až do března, kdy přišlo rozhodnutí o uzavření škol a institucí v ČR i po celém světě kvůli koronaviru a zahájení lekcí na dálku. Byla to zcela nová zkušenost na osobní i veřejné úrovni. Prvním problémem byla neschopnost profesorů plně pochopit tuto techniku. Zpočátku se to omezovalo pouze na odesílání domácích úkolů, což vedlo k nespravedlivé situaci v

hodnocení studentů, protože někteří měli vysoké známky bez námahy, takže hodnocení bylo nereálné a nerovnovážné. Tato zkušenost byla zcela nová a neznámá a zároveň pro všechny obtížná, ale pomohla mi naučit se rychle vyhledávat informace na internetu, a tak jsem získala zkušenost s nalezením užitečných informací v krátkém čase.

Ve třetím ročníku jsme se vrátili do školy a vydrželi jsme to měsíc a deset dní, bylo to dost těžké, když jsme si zvykli na metodu dálkového studia, takže jsme museli vynaložit dvojnásobné úsilí, abychom se vrátili ke staré tradiční metodě. Byla jsem seznámena s novými předměty v osnovách, jako je patologie, která byla svými přesnými tématy a detaily pro každého zcela nová. Byl to specializovaný lékařský předmět, který mě přiměl k tomu, abych se do medicíny výrazně dostala. Tento předmět se vyznačoval obrovským množstvím informací a popisem nemocí a jejich symptomů, diagnostiky, výsledků a léčby. Tento předmět vyžadoval mnoho studia, zkoumání a mnohé opakování, abych dokázala rozlišovat mezi všemi nemocemi a nezaměňovat je. Co se týče předmětu klinické propedeutiky, vyznačovala se určitou lehkostí a zábavností, protože závisí na pochopení diagnózy nemocí, a kdo rozlišuje mezi příznaky jednotlivých nemocí, může prostřednictvím klinického příběhu nemoc diagnostikovat a následně popsat léčbu, a co se týče předmětu ošetrovatelské propedeutiky, ten byl zcela praktický, prostřednictvím kterého jsme poznali sestru a její význam pro úspěch zdravotnického systému, protože v rámci léčby poskytované pacientovi vynakládá velké a důležité úsilí. Hodiny tohoto předmětu se mísily se zážitkem a zábavou zároveň. Nešlo jen pouze o suchý či nesrozumitelný předmět, který mi pomohl poznat metodu a mechanismus ošetrovatelské práce.

Vládní rozhodnutí o karanténě nás ale podruhé přivedlo zpět k distančnímu studiu, ve kterém se opět objevil problém nespravedlnosti. Učitelé začali rozhodovat o spoustě online zkoušek během omezené a velmi krátké doby. Vzhledem k tomu, že někteří studenti mají omezené studijní schopnosti, ale zároveň mají talent rychle získávat informace na internetu a tato situace představovala velkou mezeru v reálném hodnocení úrovně studentů, což u některých vyvolalo stav nespokojenosti a pocitu nespravedlnosti. V květnu jsme se vrátili do školy a byli jsem zavaleni zkouškami (a to byla jasná reakce učitelů na zkušenost s některými studenty, kteří získávali informace elektronicky formou kopírování a následného vkládání). Mohu říci, že karanténa, která provázela mé letošní studium, byla katastrofální, protože vyžadovala, abych se připravovala a učila dvojnásob, zůstat doma, aniž bych se věnovala jakékoli jiné aktivitě. To vedlo jako studenta k izolaci, individualismu, sobectví a depresi zároveň. Po vši této složitosti, únavě a zdvojnásobení studia jsem byla ráda, že jsem na konci roku dostala vynikající a vysoký průměr, kromě předmětu matematiky, ve kterém mě průměr mrzel a vyvolával ve mně pocit nespokojenosti. Důvodem byl velmi malý rozdíl v částech

známky, který vedl k tomu, že jsem dostala známku, která neodpovídala tomu, v co jsem doufala.

Po začátku čtvrtého a posledního ročníku jsem zjistila, že predepsané předměty jsou rozšířením toho, co jsem studovala v předchozích třech letech, ale na oplátku došlo k zintenzivnění informací a navýšení učebního plánu, což vyžadovalo zdvojnásobení úsilí a profesori se vyznačovali velmi přísným a vážným stylem v jejich přístupu. Všichni studenti v mém třídě zorganizovali stužkovací večírek a byla to příjemná příležitost, jak se mohli setkat studenti s učiteli mimo učební hodiny a formální atmosféru školy. Atmosféra Stužkovacího večírku byla hezká, učitelé byli překvapeni souladem a vysokou komunikací mezi studenty a studentkami. Byli jsme vyfoceni na památku a třídní učitelka nám připínala stužky. Program od pedagogické poradny na podporu studentů ve speciálních situacích měl velký vliv na mou podporu tím, že jsem se zúčastnila týdenní lekce na posílení schopností v českém jazyce, a proto jsem vděčná za tuto iniciativu, která pozitivně a obětavě pracuje na poskytování pomoci těm, kteří to potřebují bez ohledu na národnost studenta.

Nyní, po pěti letech pobytu v této zemi, s hrdostí a obdivem hledím na všechny kroky a etapy, kterými jsem prošla a úspěšně zdolala i přes všechny výzvy a potíže. Jsou tací, kteří mě přijmuli takovou, jaká jsem a jsou tací, kteří mou přítomnost v různé míře odmítli.

Jsem jim oběma vděčná, protože kdokoli přijal mou přítomnost, dal mi pocit útěchy a možnosti pokračovat, pokud jde o ty, kteří odmítli mou přítomnost, dali mi schopnost pokračovat proti jejich vůli. Tato zkušenost byla skutečným bojem, jednou to byl boj sama se sebou, jednou s okolnostmi a znovu s některými negativními lidmi. Mohu říci, že je to velmi důležitá etapa v mém životě, ve které jsem mohla vstoupit do zcela nové společnosti a žít v nové zemi a zároveň se vzdělávat, což přispělo ke zvýšení mého sebevědomí a zdokonalení mé osobnosti se vším užitečným a pozitivním, což mě utvrdilo v přesvědčení, že život je dlouhá a obtížná cesta, kterou musíme prožít se vši silou a emocemi a že pouze naděje a sen dokážou překonat jeho obtíže.

5 Rozhovory se žáky

5.1 Rozhovor s žákyní T. M.

Žákyně T. M. uvádí, že se seznámila s jednou žákyní z Bulharska, Sýrie a Anglie. Jazyk byl pro ně obtížný, protože někteří vůbec neuměli češtinu. Nevšimla si žádných nápadností v oblékání. Kolektiv je většinou vždycky přijal, protože byli zajímavé a normálně se s nimi kamarádili. Určitě by jim pomohli učitelé, kdyby třeba se snažili aspoň mluvit s nimi anglicky a dávat jim věci v angličtině a v češtině jako s překladem. Pomohlo by i doučování. Nedostatečná znalost českého jazyka má vliv na inkluzi žáků-cizinců do české školy, když se nedostatečně něco naučí, protože v Česku výuka angličtiny na středních školách je velmi slabá, učitelé na středních školách nedokážou anglicky mluvit jako s jinými žáky. Respondentka zná jednu, která má dobré výsledky, ale ostatní, co znala, studovali o dva ročníky níž, protože učivo nezvládali. Respondentka uvádí, že úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu. Naučení se českého jazyka na výborné úrovni je na každém, potřebuje více než pět let, ale není to rodný jazyk, takže vždycky se to pozná. Hodnotí se úroveň jejich znalostí a vědomostí jako u jiných, ale i když je to cizinec, to neznamená, že by měl být hloupý nebo negramotný.

5.2 Rozhovor s žákyní D. B.

Žákyně D. B. uvádí, že se setkala jenom s jednou žákyní ze Sýrie. Má skvělé znalosti, možná je ta čeština trochu obtížná, ale jinak komunikace je dobrá. Obléká se velmi krásně, elegantně chová se velmi slušně. Kolektiv ji přijal vstřícně a normálně do něj zapadá. Myslí si, že doučování by jí pomohlo. Žákyně s OMJ dosahuje velmi dobrých studijních výsledků. Nemyslí si, že úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu, ale záleží na tom, jak se žák-cizinec chová. Neví přesně kolik let potřebuje cizinec, aby se naučil český jazyk na výborné úrovni, ale uvádí asi šest let.

5.3 Rozhovor s žákyní E. D.

Žákyně E. D. uvádí, že se setkala jenom se žákyní ze Sýrie. Cizí žáci měli dobré znalosti, co bylo obtížné, si myslí, že byla ze začátku čeština, možná v prvním ročníku latinské názvy, ale jinak komunikace byla bez problémů. Myslí, že do kolektivu žákyně s OMJ zapadla ve všech směrech, nápadností v oblékání si nevšimla. Ze začátku respondentka nevěděla, jak se žákyní s OMJ komunikovat, ale určitě kdyby řekla o pomoc, klidně by s něčím pomohla. V začleňování do kolektivu při zvládání nároků učiva by pomohlo, aby se začalo komunikovat o nějakých společných zájmech, tím pádem by se dostali k učivu a vzájemně by se pak radili. Učivo by bylo pro žáky s OMJ snazší, kdyby třeba někdo jim něco vysvětlil z jiného pohledu. Ze začátku jsou žáci s OMJ určitě ve stresu, když neznají tolik český jazyk, ale postupem času se do školy dostanou a češtinu pak zvládají. U žákyně, kterou poznala, byly výsledky výborné, ale myslí si, že jako průměr celkově na školách s cizinci to bude horší. Myslí si, že čeština nehraje největší roli v začleňování, ale roli mají i jiné faktory, ale určitě nějakou roli má. Naučení se českého jazyka záleží na tom, s jakou intenzitou se to bude učit, ale určitě několik let zabere, protože čeština je těžký jazyk pro hodně cizinců, ale když nějaký cizinec se to začne učit precizně a když se bude učit pravidelně, zvládne jazyk do dvou let nebo do tří. U žákyní ze Sýrie hodnotí úroveň vědomostí a znalostí na nejvyšší úrovni, ale myslí si, že jiní cizinci mají výsledky horší.

5.4 Rozhovor s žákyní K. K.

Žákyně K. K. uvádí, že se setkala se žáky z Ukrajiny a Sýrie. Pro ně byla obtížná čeština, jinak si myslí, že byli bez problémů. Nikdy si nápadností nevšimla v oblékání a chování. Kolektiv je přijal dobře, nebylo potřeba jim pomoci. Pomohlo by doučování z češtiny. Vliv nedostatečné znalosti českého jazyka je docela velký, protože je pro ně obtížnější psát si zápisy učiva a porozumět česky. Cizí žáci měli trochu horší výsledky než žáci, co mají češtinu jako rodný jazyk, ale setkala se se žáky, kteří neměli žádný problém. Myslí si, že úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka do třídního kolektivu. Cizinec určitě potřebuje více jak pět let, aby se naučil český jazyk na výborné úrovni. Hodnotí úroveň jejich znalostí a vědomostí pozitivně, občas jsou na tom lépe než

většina lidí, co se tady narodila.

5.5 Rozhovor se žákem F. K.

Žák F. K. uvádí, že se setkal se žáky ze Slovenska, Sýrie a z Mexika. Největší byl pro ně problém jazyk, protože čeština podle něj je velice těžký jazyk a obsáhlý. Co se týče zařazení do kolektivu ve škole, si myslí, že všechno bylo v pořádku a jim se to povedlo. Zatím si nevšiml žádných odlišností, myslí si, že všichni se oblékali podobně jako v Česku, nebyla žádná výstřednost. Domnívá se, že kolektiv je vždycky přijal vstřícně, snažil se je zapojit do kolektivu a mezi své přátele, z jejich strany byla zaznamenána určitá zvědavost, snažil se jim pomáhat, jak to šlo. V začleňování do kolektivu při zvládání nároků učiva pomáhají hlavně ostatní žáci a kamarádi, kteří se snaží pomáhat a radit, jak mohou. Nedostatečná znalost českého jazyka žáků-cizinců má velký vliv na inkluzi do české školy, protože výuka českého jazyka je náročná i pro česky mluvící žáky. Některé odborné předměty jsou náročné i pro Čechy, např. učit se latinské názvy a k tomu české názvy v jiném jazyce, než v rodném musí být náročné. Někdy ale dosahují velice dobrých výsledků, možná i lepších než někteří rodilí Češi. Úroveň českého jazyka hraje velkou roli, protože např. výuka anglického jazyka na českých školách není tak dobrá jako v ostatních zemích, takže znalost českého jazyka hraje opravdu velkou roli a vytváří se pozitivní pohled ze strany ostatních Čechů, když cizinec umí česky. Respondent neví přesně, kolik let potřebuje cizinec, aby se naučil český jazyk na výborném úrovni, ale podle jeho názoru to bude okolo roku až dvou v případě intenzivní komunikace česky. Úroveň znalostí a vědomostí žáků s OMJ je výborná, tyto žáky obdivuje a myslí si, že sám by takových znalostí a vědomostí v jiných zemích s cizím jazykem nedosáhl.

5.6 Rozhovor se žákem M. K.

Žák M. K. uvádí, že se během studia setkal se žáky s ukrajinskou, ruskou, syrskou a slovenskou národností. Pro ně bylo obtížné zvládání českého jazyka, české gramatiky a komunikace s ostatními, protože je nemuseli úplně spolužáci přijmout. Nevšiml si nápadností v oblékání, ale v chování ano, byli tišší a báli se s ostatními komunikovat, protože neuměli úplně dobře česky. Kolektiv je přijal dobře, protože všichni už jsou vyspělí a v České republice si myslí, že není úplně problém s rasismem nebo něčím podobným. V začleňování

by těmto žákům pomohly třídní skupinové práce nebo nějaké soukromé doučování.

Nedostatečná znalost českého jazyka může mít takový dopad, že nebudou rozumět učitelům, např. když jim budou zadávat nějakou práci nebo co jim budou v hodině říkat. Cizinci dosahují lepších výsledků než Češi, protože vzdělávání dávají maximum, aby dokázali, že umí více než Češi. Nemyslí si, že úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování, ale spíš nějaká komunikace nebo snaha ze strany žáků s OMJ. Cizinec potřebuje 5–7 let, aby se naučil dobře česky, ale pořád se celý život musí zdokonalovat, protože čeština je docela těžký jazyk. Úroveň jejich znalostí a vědomostí hodnotí hodně dobře, protože se snaží žáci-cizinci něco tady naučit a určitě do vzdělávání školy vkládají víc než 90 % ostatních žáků.

5.7 Rozhovor se žákem A. K.

Žák A. K. uvádí, že se během studia setkal pouze se žáky ze Sýrie. Měli dobré znalosti, čeština byla obtížná, dělaly jim problémy pravopis, slohové práce, komunikace byla v normě. Oblékání a chování bylo úplně normální jako u všech ostatních. Nebyl žádný problém v přijímání do kolektivu. Lidí, měli k žákům s OMJ pozitivní postoj. Nenapadlo ho jim pomoci, protože neviděl žádné problémy. V začleňování by jim pomohlo být komunikativní a společenští, bavit se více s lidmi a nebát se ptát na nějaké otázky k čemukoliv, dále četba nějakých knih nebo učebnic. Studijní výsledky měli v některých případech i lepší než čeští studenti. Neví, jestli úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu, ale rozhodně si myslí, že to nějakou roli má, protože jak je uvedeno výše, může dojít ke špatnému pochopení a potom to nedopadá dobře. Zvládnutí českého jazyka na výborné úrovni spočívá v tom, od kdy se jazyk začal cizinec učit. Můžeme říct, že když se začal učit od pěti let, tak je možné, že třeba v osmi nebo devíti letech už bude ovládat češtinu dobře, ale když se začne českému jazyku učit třeba v patnácti letech, tak je možné, že i v osmnácti letech bude jazyk pro něj těžký. Úroveň znalostí a vědomostí žáků s OMJ hodnotí respondent velmi pozitivně a dobře.

5.8 Rozhovor se žákem F. N.

Žák F. N. uvádí, že se setkal se žáky jenom ze Sýrie, jinak s jinými národnostmi se během studia na střední škole neseťkal. Měli dobré znalosti a jediné, co pro ně bylo obtížné, byl český jazyk, skloňování nebo gramatické vyjadřování. Větších nápadností v

oblékání nebo chování si nevšiml, většinou se chovali a oblékali úplně stejně jako Češi. Kolektiv je přijal dobře, postoj kolektivu byl úplně stejný jako k ostatním a nikdy nebyl svědkem nějakého většího rasismu nebo něčeho takového. V začleňování do kolektivu by pomohlo nějaké doučování jazyka, samostudium na internetu nebo dívat se na nějaká videa, konverzace s ostatními, aby pochytili správnou gramatiku. Vliv nedostatečné znalosti českého jazyka žáků-cizinců na inkluzi je, ale větší vliv si myslí, že to nemá. Většinou se jedná o špatnou výslovnost nějakých slov nebo nesprávné skloňování. Výsledky žáků s OMJ jsou výborné a neliší se nějakým způsobem od ostatních. Úroveň českého jazyka nehraje největší roli v začleňování do kolektivu, ale spíš charakter daného člověka a jak se chová. Český jazyk je velice těžký jazyk a na dobrou jazykovou úroveň se člověk dostane minimálně za pět let. Jejich znalosti a vědomosti jsou na velice dobré úrovni.

6 Závěr šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit a popsat, jakým způsobem probíhá začleňování žáka s OMJ do třídního kolektivu, dále zhodnotit vliv prostředí na něho.

6.1 Výzkumné otázky

6.1.1 VO 1 : Jak žáky s OMJ přijal kolektiv? Jaký postoj k nim měl?

Na základě strukturovaných rozhovorů se respondenti vyjádřili:

T. M.: Kolektiv je většinou vždycky přijal, protože byli zajímaví a normálně se s nimi kamarádili.

D. M.: Kolektiv ji přijal vstřícně a normálně do něj zapadá.

E. D.: Do kolektivu žákyně s OMJ zapadla ve všech směrech.

K. K.: Kolektiv je přijal dobře.

F. K.: Kolektiv je vždycky přijal vstřícně, snažil se je zapojit do kolektivu a mezi své přátele, z jejich strany byla zaznamenaná určitá zvědavost, snažil se jim pomáhat, jak to šlo.

M. K.: Kolektiv je přijal dobře.

A. K.: Nebyl žádný problém v přijímání do kolektivu lidí, měli k žákům s OMJ pozitivní postoj.

F. N.: Kolektiv je přijal dobře, postoj kolektivu byl úplně stejný jako k ostatním.

V rámci opakovaných rozhovorů s respondenty, kteří jsou současně spolužáky žákyně Joudi Bijo, bylo zjištěno, že se ve třídě sešel velmi dobrý kolektiv a výzkumné šetření ukázalo, že žáci ji vždycky přijali, zaujali k ní stejný postoj jako k ostatním a začlenění do kolektivu proběhlo bez obtíží. Snažili se jí též pomáhat.

6.1.2 VO 2 : Jaká forma pomoci při začleňování žáka s OMJ do kolektivu je efektivní?

Na základě strukturovaných rozhovorů se respondenti vyjádřili:

T. M.: Určitě by jim pomohli učitelé, kdyby třeba se snažili aspoň mluvit s nimi anglicky a dávat jim věci v angličtině a v češtině jako s překladem. Pomohlo by i doučování.

D. M.: Doučování by jí pomohlo.

E. D.: V začleňování do kolektivu při zvládnání nároků učiva by pomohlo, aby se začalo komunikovat o nějakých společných zájmech, tím pádem by se dostali k učivu a vzájemně by se pak radili. Učivo by bylo pro žáky s OMJ snazší, kdyby třeba někdo jim něco vysvětlil z jiného pohledu.

K. K.: Pomohlo by doučování z češtiny.

F. K.: V začleňování do kolektivu při zvládnání nároků učiva pomáhají hlavně ostatní žáci a kamarádi, kteří se snaží pomáhat a radit, jak mohou.

M. K.: V začleňování by těmto žákům pomohly třídní skupinové práce nebo nějaké soukromé doučování.

A. K.: V začleňování by jim pomohlo být komunikativní a společenští, bavit se více s lidmi a nebát se ptát na nějaké otázky k čemukoliv, dále četba nějakých knih nebo učebnic.

F. N.: V začleňování do kolektivu by pomohlo nějaké doučování jazyka, samostudium na internetu nebo dívat se na nějaká videa, konverzace s ostatními, aby pochytili správnou gramatiku.

Výzkumné vyšetření ukázalo, že by žákům-cizincům pomohlo v začleňování do kolektivu při zvládnání nároků učiva na prvním místě doučování, dále učitelé, spolužáci a přečtení knih.

6.1.3 VO 3 : Jakou úlohu má úroveň znalostí českého jazyka žáka s OMJ při začleňování do třídního kolektivu?

Na základě strukturovaných rozhovorů se respondenti vyjádřili:

T. M.: Úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu.

D. M.: Úroveň českého jazyka nehraje největší roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu, ale záleží na tom, jak se žák-cizinec chová.

E. D.: Čeština nehraje největší roli v začleňování, ale roli mají i jiné faktory, ale určitě nějakou roli má.

K. K.: Úroveň českého jazyka hraje největší roli v začleňování žáka do třídního kolektivu.

F. K.: Úroveň českého jazyka hraje velkou roli, protože např. výuka anglického jazyka na českých školách není tak dobrá jako v ostatních zemích, takže znalost českého jazyka hraje opravdu velkou roli a vytváří se pozitivní pohled ze strany ostatních Čechů, když cizinec umí česky.

M. K.: Úroveň českého jazyka nehraje největší roli v začleňování, ale spíše nějaká komunikace nebo snaha ze strany žáků s OMJ.

A. K.: Má nějakou roli, protože může dojít ke špatnému pochopení a potom to nedopadá dobře.

F. N.: Úroveň českého jazyka nehraje největší roli v začleňování do kolektivu, ale spíše charakter daného člověka a jak se chová.

Výzkumné vyšetření ukázalo, že úroveň českého jazyka má nejvýznamnější roli v začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu. Současně je však důležité, jaká osobnost žák je, jaké má vlastnosti, charakter a styl chování.

ZÁVĚR

Předložená maturitní práce se zabývala problematikou začleňování žáka s odlišným mateřským jazykem do nového sociálně kulturního prostředí. Teoretická část se věnovala pojmu cizinci, příčinám pobytu cizinců v České republice, problematice zvládnutí nového jazyka, dvojjazyčnosti, kulturnímu šoku, popisu vzdělávacích systémů v arabských zemích a v České republice.

Praktická část byla věnovaná případové studii, která popisovala proces začleňování žákyně syrské národnosti a její vlastní zkušenosti. Snahou bylo popsat, jakým způsobem tato žákyně vnímala nové a pro ni odlišné prostředí, dále začátek výuky českého jazyka, přístup pedagogů a žáků k ní a jejich vliv na inkluzi.

Cílem práce bylo zjistit a popsat, jakým způsobem probíhá začleňování žáka s OMJ do třídního kolektivu, dále zhodnotit vliv prostředí na něho. Informace byly zjišťovány formou strukturovaných rozhovorů. Podstatou bylo zjištění míry vlivu kolektivu v začleňování žáka s OMJ a rychlost učení se českého jazyka. Rozhovory byly uskutečněny s osmi žáky ze Střední zdravotnické školy Brno, Jaselská, p . o .

Autorka maturitní práce vzhledem ke svým zkušenostem doporučuje žáků s odlišným mateřským jazykem návštěvu v Pedagogicko-psychologické poradně, zejména kvůli možnosti mít doučování z českého jazyka, aby tito žáci mohli vyplnit nedostatky v novém jazyce. Závěry z PPP případně mohou umožnit navýšení času při testech, písemných pracích, toleranci chybovosti při hodnocení písemných projevů a podobně. Dalším doporučením je rozšířit si slovní zásobu, poslouchat česká rádia, písničky a podcasty, sledovat české filmy.

RESUMÉ

Maturitní práce na téma Případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem na střední zdravotnické škole je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zaměřena na obecný popis cizinců a odlišnosti ve vzdělávání a kultuře. Praktická část obsahuje případovou studii, příběh autorky maturitní práce, tedy žákyně syrské národnosti, popis jejích začátků na střední škole. Další částí jsou písemně zpracované strukturované rozhovory s respondenty. Závěrečná část obsahuje shrnutí výstupů z kazuistiky a strukturovaných rozhovorů a nabízí možnosti a doporučení pro žáky s odlišným mateřským jazykem, usnadňující jejich adaptaci na nové školní prostředí.

SUMMARY

The graduation thesis on the topic A Case Study of a Student with a Different Mother Language at a Secondary Nursing School is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part is focused on a general description of foreigners and differences in education and culture. The practical part contains the case study, the story of the author of the graduation thesis who is a student of Syrian nationality, a description of her beginnings at a high school. The next part is a written structured interviews with respondents. The final part contains a summary of the results of case studies and structured interviews and offers options and recommendations for students with different mother language, facilitating their adaptation to the new school environment.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam literárních zdrojů

1. BRUTT-GRIFFLER, Janina a Manka VARGHESE. *Bilingualism and language pedagogy*. Buffalo: Multilingual Matters, c2004. ISBN 1853597562.
2. Ward, Colleen & Bochner, Stephen & Furnham, Adrian. (2001). *The Psychology of Culture Shock*. 10.4324/9781003070696.
3. ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 3 ., dopl. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0154-0 .
4. ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1 .
5. GOLLNICK, Donna M . a Philip C . CHINN. *Multicultural education in a pluralistic society*. 8th ed. Upper Saddle River, N .J .: Pearson Merrill, c2009. ISBN 0136138993.
6. HABR, Jonáš, Helena HÁJKOVÁ a Hana VANÍČKOVÁ. *Metodika práce asistent pedagoga: osobnostní rozvoj asistenta pedagoga a komunikace s rodinou nebo komunitou žáka*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4670-7 .
7. HALFAR, Bohuslav. *Právo. 2 . přeprac. a dopl. vyd. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 2003*. ISBN 80-248-0236-8
8. HÖRNER, Wolfgang, Hans DÖBERT, Lutz R . REUTER a Botho von KOPP, ed. *The education systems of Europe*. Second edition. Cham: Springer International Publishing, [2015]. Global education systems. ISBN 978-3-319-07472-6 .
9. MACHALOVÁ, Tatiana. *Lidská práva proti rasismu*. Vyd. 1 . Brno: Doplněk, 2001. ISBN 80-7239-099-6 .

10. RADOSTNÝ, Lukáš. *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách*. Praha:Meta - Sdružení pro příležitosti mladých migrantů, 2011. ISBN 978-80-254-.
11. ŠTEFKO, Martin a Kristina KOLDINSKÁ. *Sociální práva cizinců*. V Praze: C .H .Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-464-3 .

Seznam webových zdrojů

1. Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 20.02.2022]. Dostupné z :
<https://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-aktuality-zamestnanecka-karta.aspx>
2. Počty cizinců na školách | Inkluzivní škola. *Uvodni stranka | Inkluzivní škola* [online]. Dostupné z : <https://www.inkluzivniskola.cz/pocty-cizincu-na-skolach>
3. Nizám Al taliím fí Súria [online]. Copyright © 2010 [cit. 20.02.2022]. Dostupné z : <https://www.arabia2.com/vb/threads/26876/>
4. Waket Al faragh lil tuláb [online]. Copyright © [cit. 20.02.2022]. Dostupné z :
https://mawdoo3.com/%D8%A3%D9%88%D9%82%D8%A7%D8%AA_%D8%A7%D9%84%D9%81%D8%B1%D8%A7%D8%BA_%D9%88%D9%83%D9%8A%D9%81%D9%8A%D8%
5. Al dín fí Al Watan Al Arabi [online]. Dostupné z :
https://areq.net/m/%D8%A7%D9%84%D8%AF%D9%8A%D9%86_%D9%81%D9%8A_%D8%A7%D9%84%D9%88%D8%B7%D9%86_%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A8
6. Al akalia Al islamia fí žumhuriat Al tšík [online]. Dostupné z : <https://www.islamweb.net/ar/article/176973/>

Seznam zkratek

META – Společnost pro příležitosti mladých migrantů.

EU – občané Evropské unie.

3Z – občané třetích zemí.

TP – občané s trvalým pobytem.

ČR – Česká republika.

OMJ – odlišný mateřský jazyk.

DML – different mother language.

Seznam obrázku

Obr.1:	Počty cizinců na středních školách.....	13
---------------	---	----

Seznam příloh

Příloha 1 : Otázky rozhovorů

Příloha 2 : Žádost o schválení rozhovorů ředitelkou školy PhDr. Zuzanou Číkovou

PŘÍLOHY

Příloha 1 : Otázky rozhovorů

Vážený respondent,

Jmenuji se Joudi Bijo, jsem žákyně čtvrtého ročníku oboru Zdravotnické lyceum na Střední zdravotnické škole Brno, Jaselská, příspěvková organizace.

Téma mé maturitní práce je případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem na střední zdravotnické škole.

Provedu s Vámi strukturovaný rozhovor, který bude sloužit pouze pro zhodnocení výsledků mé maturitní práce.

Děkuji za spolupráci!

Joudi Bijo

- S jakými jinými národnostmi jste během studia na střední škole setkal/a ?

.....

- Jaké měli znalosti, co pro ně bylo obtížné? Co jim dělalo problémy? (v komunikaci se spolužáky, učitelé).

.....

- Všiml/a jste si nějakých nápadností v oblékání, chování?

.....

- Jak žáky s OMJ přijal kolektiv? Jaký postoj k nim měl?

.....

- Jaká forma pomoci při začleňování žáka s OMJ do kolektivu je efektivní?

.....

- Jaký vliv má nedostatečná znalost českého jazyka žáků-cizinců na inkluzi do české školy?

.....

- Jakých výsledků dosahují cizí žáci ve studiu na středních školách?

.....

- Jakou úlohu má úroveň znalostí českého jazyka žáka s OMJ při začleňování do třídního kolektivu?

.....

- Podle Vašeho názoru, kolik let potřebuje cizinec, aby se naučil český jazyk na výborné úrovni?

.....

- Jak hodnotíte úroveň jejich znalostí a vědomostí?

.....

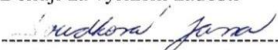
Příloha 2 : Žádost o schválení rozhovorů ředitelkou školy PhDr. Zuzanou Číkovou

PhDr. Zuzana Číková
Ředitelka Střední zdravotnické školy,
Brno, Jaselská, příspěvková organizace
Jaselská 7/9
602 00 Brno

ŽÁDOST

Obsah žádosti	Povolení šetření v rámci vypracování maturitní práce
Školní rok: 2021/2022	Třída: ZL 4
Jméno žáka/žákyně	Joudi Bijo
Adresa	Valtická 2, Brno 628 00
Název maturitní práce	Případová studie u žáka s odlišným mateřským jazykem na střední zdravotnické škole (kvalitativní výzkum)
Jméno vedoucího maturitní práce	Mgr. Bc. Jana Soudková
Termín šetření	Prosinec 2021
Místo šetření	SZŠ Brno, Jaselská, p. o.
Respondenti šetření	Žáci 4. ročníku denní formy oboru zdravotnického lyceum.
Forma šetření	Strukturovaný rozhovor.
Poznámka	Získaná data slouží pouze k vypracování maturitní práce.
Příloha	Forma strukturovaného rozhovoru.
Datum podání žádosti	19. 11. 2021

Děkuji za vyřízení žádosti

Podpis vedoucího maturitní práce

Podpis žáka/žákyně

Vyjádření ředitelky školy:

souhlasím
 nesouhlasím

Datum: 15. 11. 2021

Podpis ředitelky školy